

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljati: Ljubljana, poštni predal 168.-Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9. Reklamacije so poštne proste.

Volilni manifest Jugoslovanske socialno demokratske stranke priložimo listu prihodnji teden.

Člani KDZ in somišljeniki v Ljubljani in okolici, pridite v nedeljo, dne 17. oktobra ob 9. uri dopoldan v veliko dvorano hotela „Union“ v Ljubljani na volilni shod socialno demokratične stranke, na katerem bo poročal med drugimi tudi sodrug

Etbin Kristan.

Pridite vsi in agitirajte tudi med znanci in tovariši za udeležbo.

Na shodu se je brezpogojno pokoravati odredbam predsedstva shoda in rediteljev.

Volilni odbor.

Agrarna reforma.

O agrarni reformi smo v našem listu že pisali. Razložili smo pomen in ustroj agrarnih odborov, ki bodo imeli sodelovati pri razdelitvi velenosestniške zemlje. V prihodnji številki izpregovorimo podrobneje o tem za kmete tako važnem vprašanju, zlasti o načinu volitev v agrarne odbore itd.

Danes hočemo le pibiti, kdo je kriv, da se ta stvar toliko časa zavlačuje. Takoj ob roistvu Jugoslavije so dobili kmetje z najvišjega mesta zagotovilo: »Zemlja hodi tistega, ki jo obdeluje!«

Ostalo je le pri besedi. Osnovale se je sicer ministrstvo za izvedbo agrarne reforme, ustanovila so se poverništva za agrarno reformo, ustanovili mnogobrojni uradi, vprašanje agrarne reforme pa je ostalo v svojem prostem stanju. Vsi ti uradi niso nič delali. Še več! Na čelu tega tako važnega gibanja stoje ljudje, ki jim je v korist, da se reforma zavleče. Kapitalistični izkoriščevalci so združili pod svojim okriljem zlasti pristaše srbske radikalne stranke in pa slovenske klerikalce. Ti ljudje se najbolj upirajo izvedbi reforme, a ravno oni ji stoje na čelu. To bi bilo smešno, ako bi ne bilo tako žalostno in tako resno za kmeti stan.

Končno se je zastopnikom delavne- ga časa in kmetkega ljudstva posrečilo, spraviti stvar tako daleč, da so bile vendar razpisane volitve v agrarne odbore. Na onih, ki so pri tem prizadeti, je sedaj težje, kako bo reforma izvedena. Ako se kmetje ne bodo pobrigali, da spravi v odbore svoje ljudi, potem bo klerikalno liberalna gospoda zopet po svoji volji razdelila zemljo in kmet ostane trpin, kakor je bil. A to se ne sme zgoditi! To dragi kmetje, pokažite pri volitvah v agrarne odbore!

Verižniki bodo volili.

Naiostudnejša prikazen, ki živi med sedanjim človeškim rodom, so brezdvomno verižniki in navijalci cen, ki delajo draginjo in pijejo vsemu prebivalstvu kri. Naša vlada je do sedaj že mnogo lepih besed izgubila o tem, kako bo preganjala verižnike in pobijala draginjo. Vsakdo je zato pričakoval, da bo volilni red za konstituanto izobčil te parasite iz družbe poštenih volilcev in jim odrekel volilno pravico. To se je zdelo vsem samo ob sebi umevno in je še sedaj obče razširjeno mnenje, da tisti, ki so bili obsojeni zaradi verižništva ali navijanja cen, nima jo volilne pravice. Pa kaj smo doživeli! Volilna pravica je pač odvzeta onim, ki so bili obsojeni zaradi kakakega hudodelstva ali pa zaradi prestopka iz dobičkaželosti (tatvine golufije, poneverbe, odušitva) ali zaradi drugih nečastnih dejanj n. pr. beračenja, ni pa odvzeta verižnikom in navijalcem cen. Kdor je bil torej v zadnjih treh letih obsojen zaradi tatvine, ker je n. pr. v sili neopravičeno vzel nekaj kosov premoga ali pa Pollaku par podplatov, ne bo smel voliti; kogar je policija zalotila, da je beračil, če tudi je mogoče to delal v sili, ker ni imel kaj jesti, tudi ne bo smel voliti. Bogatin pa, ki je priveržil milione in je v prvi vrsti kriv sedanjih neznosnih razmer, bo pa smel voliti, čeprav je bil — kar se je pač dovolj redko zgodilo — obsojen zaradi verižništva. Še več! Tudi oni redki verižniki, ki jih je zalotila roka pravice in ki bi imeli na dan volitev sedeti v zaporu, bodo lahko izvrševali volilno pravico, ker jih bo morala oblast nalašč zaradi tega izpustiti iz zapora. — Tukaj se vidi, kako pravičen volilni red nam je skovalo sedanje predstavništvo. Tudi dokaz, kako potrebno je, da izvoli ljudstvo res svoje ljudi v konstituanto.

Volilni red za ustavotvorno skupščino (konstituanto).

(Dalej.)

13. Kako napravim reklamacijo?

Reklamacijo napiši na polo papirja, in sicer napiši za vsako osebo, katero reklamiraš, reklamacijo na posebno polo. Vsaki reklamaciji napravi naslov (n. pr. Občinskemu uradu v ... Okrožnemu sodišču v ... Deželnemu sodišču v ...), pristavi datum in podpiši čitljivo svoje

krstno ime in priimek, poklic in natančen naslov z navedbo h. št.

Ostala vsebina reklamacije, s katero se bo zahtevalo popravo volilnega imenika, bo seveda v vsakem slučaju različna. Za vsako navedbo v reklamaciji (da ima kdo domovinsko pravico, da je stalno naseljen v občini, da je n. pr. kdo bil lani obsojen radi tatvine, da zato nima volilne pravice itd.) bo treba predložiti posebno od javne oblasti izdano listino ali potrdilo (n. pr. domovinski list, potrdilo občine o stalnem bivanju potrdilo sodišča ali občine o kazni itd.). Brez take javne listine reklamacija ne bo imela uspeha!

Take listine oz. potrdila bodo morale izdajati vse pristojne oblasti na zahtevo vsakomur in sicer kolka prosto tekom 24 ur.

Če zahtevaš, ti mora sodišče oz. občina potrditi, da si vložil reklamacijo. Tako potrdilo zahtevaš vedno in za vsako reklamacijo posebej!

14. Kako je nadaljno reklamacijsko postopanje?

O vsaki reklamaciji mora občinski urad sklepati v 24 urah od takrat, ko je bila vložena, če ji ugodi ali ne. Ta sklep se mora onemu, ki je reklamiral, takoj objaviti, če pride zato prašat. Naznaniti se pa mora tudi tistemu, ki ga je občinski urad na podlagi kakere reklamacije sklenil črtati.

Torej če si v imeniku, ki ga je občina sestavila, boš obveščen, če te bodo črtali iz imenika. To obvestilo se ti bo dostavilo v lastne roke na ta način, kakor se dostavlja tožbe.

15. Kaj napraviš, če občinski urad reklamaciji ne ugodí?

Če so tvojo reklamacijo zato zavrnil, ker ti nisi predložil potrebnih dokazil (listine potrdila itd. gl. točka 13.), lahko vložiš novo reklamacijo z novimi listinami, ako v t. 11 navedeni 8 dnevni rok še ni potekel.

Ako pa je ta rok že potekel, pa se zoper sklep občinskega urada lahko pritožiš na pristojno v t. 9 imenovano sodišče in sicer v 24 urah od takrat, ko si zvedel, da je tvoja reklamacija zavrnjena. Ker te mora občinski urad o zavrnitvi obvestiti pisмено (na podpis) se boš moral torej s tako pritožbo požuriti, da ne zamudiš kratkega roka 24 ur.

16. Kaj napraviš, če občinski urad o tvoji reklamaciji ne sklepa?

Če občinski urad v teku 24 ur po vloženi reklamaciji o njej ni sklepal, imaš

pravico reklamacijo še enkrat vložiti naravnost pri pristojnem sodišču t. 9.)

17. Kaj napraviš, če so te v imeniku črtali ali če se črtanja bojiš?

Če so te na podlagi kake reklamacije iz imenika črtali in te o tem obvestili (t. 14. odstavek 2), se moraš v teku 24 ur potem, ko premeš ta sklep, pritožiti na pristojno sodišče (t. 9.) in tej pritožbi priložiti potrebne listine, iz katerih je razvidno, da imaš pravico do tega, da si v volilnem imeniku.

Lahko pa se tudi primeri, da je občinski urad reklamacijo, s katero je hotel kdo doseči, da se izbriše iz volilnega imenika, sicer zavrnil, ti pa se vendar bojiš, da bi morda sodišče ponovno vloženi reklamaciji ugodilo. V tem slučaju moraš v teku 24 ur od časa, ko si dobil obvestilo, da je občinski urad reklamacijo zavrnil, pri občinskem uradu predložiti dokazila, ki podpirajo tvojo volilno pravico.

18. Kako nastopa sodišče pri reklamacijah?

Sodišče mora vse sklepe, ki jih je občinski urad z ozirom na vloženo reklamacijo napravil, pregledati in potrditi ali na sklep snremeniti in o tem občinski urad takoj obvestiti. Ravnotako mora tudi rešiti pritožbe, ki so vložene proti sklepom občinskega urada in tudi o tem občinski urad obvestiti. Občinski urad mora v smislu teh rešitev popraviti svoj izvod volilnega imenika.

Proti sklepom sodišča ni nobene pritožbe več.

19. Kdaj postane volilni imenik končnoveljavni?

Dne 6. novembra 1920 morajo biti vse te poprave volilnih imenikov končane. Občinski urad mora svoj popravljeni imenik še enkrat poslati sodišču, ki kontrolira, če-li je občinski urad volilni imenik tako popravil, kakor je treba v smislu sklepov sodišča. Nato potrdi sodišče tako popravljeni imenik, ki postane s tem končno veljaven.

20. Kaj so kandidatne liste?

Pri sedanjih volitvah volilci ne bodo volili posameznih kandidatov, kakor pri prejšnjih volitvah, ampak po več kandidatih. Imeniki teh kandidatov se imenujejo kandidatne liste. Take kandidatne liste sestavijo stranke, ki se udeležijo volitev in jih morajo predložiti v času od 11. do 12. novembra sodišču, da jih potrdi.

21. Kako so sestavljene kandidatne liste.

Na čelu liste stoji ime volilnega okrožja in dan volitev, za katere lista velja. Na to sledijo pod I. imena kandidatov, ki jih mora biti toliko, kolikor poslancev voli dotično volilno okrožje. Dalej so zapisani pod II. imena kvalificiranih kandidatov (z visokošolsko izobrazbo) in njih namestnikov.

Pod imeni kandidatov se napišeta imeni dveh strankinih predstavnikov za glavni volilni odbor in dveh namestnikov.

Pod imeni kandidatov se napišeta imeni dveh strankinih predstavnikov za glavni volilni odbor in dveh namestnikov. Ti bodo zastopali stranko pri glavnem skrutinju (štetje glasov) za celo volilno okrožje. Stranka bo nadalje imenovala po enega predstavnika in enega namestnika za vsako volišče. Ti strankini predstavniki bodo pri volitvah posebno važni in homo o njih še natančneje govorili.

Tako sestavljeno listo mora lastno-ročno podpisati najmanj 100 volilcev.

Tako sestavljene liste potrdi sodišče in jih objavi v Uradnem listu.

Vsak kandidat bo tudi moral podati pismeno izjavo, da sprejme kandidacijo. Te izjave se bodo hkrati s kandidatno listo predložile sodišču.

22. Kdaj in kje se vrše volitve.

Volitve se vrše po celi državi v nedeljo 28. novembra.

Najmanj 10 dni pred volitvami mora županstvo javno razglasiti v katerem posloju se bodo vršile volitve.

23. Kdo bo vodil volitve?

Volitve bo vodil volilni odbor, ki bo sestavljen iz sledečih oseb:

a) En sodnik, sodni uradnik ali absolviran pravnik, ki ga določi državni odbor. Ta bo obenem tudi predsednik volilnega odbora.

b) En občinski odbornik, ki ga bo izvolil občinski odbor, kjer pa ni občinskega odbora (ali je razpuščen) določi deželno oziroma okrožno sodišče volilca, ki bo nadomestoval občinskega odbornika.

c) Iz enega predstavnika in enega namestnika, ki ju bo imenovala vsaka stranka v svoji kandidatni listi za svoja zastopnika.

24. Opravilo volilnega odbora dan pred volitvami.

Dan pred volitvami, to je v soboto 27. novembra ob 3. popoldne, se zbere volilni odbor v posloju, kjer se bo vršilo glasovanje. Tu prevzame od županstva volilne skrinjice in zabojčke z volilnimi kroglicami, dalje po en izvod kandidat-ske liste vseh strank, ki se udeležijo volitev. Tudi dobi potrebne knjige za pisanje zapisnika in vpisovanje volilcev, ki bodo prišli volit.

Volilni odbor se na to prepriča, ali je vse v redu. Potem sestavi zapisnik, zapusti volilni prostor, ga zaklene in zapečati vrata ter postavi stražo, ki ima neprestano stražiti volilno posloj do začetka volitev drugega dne.

25. Kako se prične volitve.

V nedeljo, 28. novembra ob 7. uri zjutraj, se zbere volilni odbor v volilnem posloju, odpre glasovalno sobo, se prepriča, da je vse v redu. O tem se sestavi zapisnik, ki ga podpišejo vsi člani volilnega odbora.

Na to se prične oddajanje glasov. Volilci morajo prihajati v sobo posamezno ali po več skupaj, nikdar jih pa ni spustiti v sobo po več kakor po pet skupaj.

26. Kako se voli?

Vsak volilec, ko stopi v glasovalno sobo, pove na glas, da ga lahko vsi slišijo, ime, priimek in svoj poklic. Volilni odbor se mora na to prepričati ali je vpisan v volilni imenik. Ako volilca noben član volilnega odbora ne pozna, se napravi zapisnik, v katerem se zabeleži njegov osebni opis. Na zahtevo volilnega odbora mora tak neznan volilec predložiti dokazila, da je res on dotična oseba, ki je vpisana v volilni imenik. Za taka dokazila morejo služiti javne listine ali dokumenti, kakor n. pr. rojstni list, domovnica, delavska knjižica, legitimacija, potni list itd.

Ako obstoji dvom o identiteti (to se pravi, ali je res prava oseba) volilca, odločuje volilni odbor z večino glasov o tem ali naj se tak volilec pripravi k glasovanju ali ne.

Na to razloži predsednik ali en član volilnega odbora volilcu, katero kandidatno listo predstavljajo posamezne skrinjice. Predstavniki vsake stranke ali njegov namestnik ima pravico povedati volilcu, kateri politični stranki pripada ta ali ona skrinjica.

Na vsaki skrinjici je nalepljena tudi kandidatna lista dotične stranke.

Predsednik izroči nato volilcu eno kroglico, ki jo volilec vzame v desno roko, potem gre od skrinjice do skrinjice, vtakne zaprto desno roko v vsako skrinjico in izpusti kroglico v ono skrinjico, ki pripada njegovi stranki.

Ko potegne roko iz zadnje skrinjice jo odpre, da lahko vsakdo vidi, da je glasoval in da nima več kroglice. Na to zapusti volilni prostor.

Onemu, ki je vpisan v volilni imenik, ne sme volilni odbor pod nobenim pogojem zabraniti, da ne bi glasoval.

Kdor bi zaradi kake hibe (na primer, ako nima desne roke) ne mogel tako glasovati, kakor je zgoraj povedano, pripele s seboj pooblaščenca, da namesto njega odda glas.

27. Kako dolgo traja glasovanje?

Glasovanje bo trajalo nepretrgoma od 7. ure zjutraj pa do 6. ure zvečer. Ob 6. zvečer se zapre volilni prostor, vendar smejo dotični volilci, ki so ob 6. uri navzoči v volilnem posloju, še oddati svoje glasove.

28. Kako se vrši skrutinij (štetje glasov)?

Ko se glasovanje zaključi, se najprej zapečatijo zabojčki s kroglicami, ki so še preostale. Potem se prešteje po seznamu glasovalcev, koliko volilcev je glasovalo, kar se zabeleži v zapisnik. Na to se odpre prva skrinjica ter se preštejejo kroglice, ki so v njej. Nato se zabeleži v zapisniku številka skrinjice, kandidatna lista, za katero je veljala ta skrinjica in število kroglic, ki so se našle v njej.

Na ta način se zaporedoma odpro vse skrinjice.

Ko se to zgodi, se zapisnik sklene, podpiše in pristavi nanj občinski pečat.

Nato se dene zapisnik, seznam glasovalcev in volilni imenik v zavoj, ki se zapečati, naslovi na glavni okrožni (mestni) volilni odbor ter se pusti na mizi volilnega odbora.

Nato volilni odbor zaklene in zapečati sobo, kakor prejšnji večer ter postavi stražo, ki ne sme nikogar z nobenim izgovorom pustiti v sobo.

29. Katero opravilo ima volilni odbor dan po izvršenem glasovanju?

Dan po izvršenem glasovanju se vsi člani volilnega odbora sestanejo ob sedmih zjutraj pred vrati glasovalne sobe, jo odpro in vstopijo. Ko so se prepričali, da je vse v redu, vrnejo ves material (zabojčke s kroglicami, skrinjice itd.) občinskemu uradu. Predsednik volilnega odbora pa vzame zavoj z volilnimi spisi in odide na sedež glavnega odbora (v Ljubljano oziroma v Maribor), kjer odda volilne spise.

30. Volilne skrinjice in kroglice.

Volilne skrinjice bodo iz pločevine ali druge prikladne snovi in morajo biti tako napravljene, da se spuščanje kroglic vanje ne vidi in ne sliši. Na vsaki skrinjici bo vtisnjen grb naše države.

Volilne kroglice pa bodo iz gumija ali podobne snovi in bodo tudi opremljene z državnim grbom.

Volilni boj.

Do zadnjega časa nismo videli nobenega gospoda od klerikalcev ali liberalcev, da bi prišel med ljudstvo. Nihče ni hotel vedeti, da se našemu ljudstvu slabo godi in da mu je treba pomagati. Le tu pa tam je prišel včasih kakšen „samostojnež“, da je pridobival naročnike za „Kmetijski list“ ali pa je kak fajmošter razširjal med ljudi „Domoljuba“, oz. na Štajerskem „Slov. gospodarja“.

Sedaj pa, ko so volitve pred vrati, so se začeli gospodje zopet zanimati za našega kmeta in delavca. Začeli so se jokati nad neznosnim položajem, v katerega so ga ravno oni spravili. Danes vidijo, kaj so naredili z našim ljudstvom, prihajajo s svojimi hinavskimi programi h kmetu in delavcu ter vpijejo: „Primate tatu“, primite onega, ki vas je spravil v ta obupni položaj. S takimi frazami prihajajo k vam, da bi zopet pridobili vaše glasove, da bi se zopet vsedli v parlament ter podpisovali državne proračune, katere bodo razni Stojanoviči, Ninčiči in drugi sestavljali na ta način, da bodo sedanja bremena, ki jih moraš ti, delavno ljudstvo, nositi na svojih ramah, počevterili, posmerili itd., ne oziraje se na to, če jih boš mogel ti, bajtar in ti delavec, prenašati in plačevati.

Razni Korošci in Žerjavi bodo sedaj prihajali k vam z lepimi obljubami, da bi vas premotili, toda vi ste jim bili dovolj dolgo za štafažo, velikokrat so že prihajali k vam s podobnimi obljubami, toda storili niso še ničesar dobrega za vas, pač so vam prizadejali veliko gorja. Morate se spomniti samo muk, ki ste jih pretrpeli v svetovni vojni in jasno vam bo, kam vas vodijo meščanske stranke s svojo politiko. Zato vsakega „gospoda“, ki se bo pomešal med vas in se najbolj drl „Primate tatu“, primite za besedo ter mu zalučite v obraz, da znate tudi s svojim možgani misliti, da veste, kaj se je delalo z vami do danes od strani meščanskih strank, da imate dovolj raznih nebodijih treba, ki so bili od vas poslani kot vaši zastopniki v parlament, tam pa so zastopali razne grofe, fabrikante in druge take ljudi, seveda vedno v vašo škodo. Povejte jim, da boste poizkusili poslati v parlament tudi one, ki so delavci, ki so tlačeni, ker ti bodo bolj razumeli vaše težnje, kakor so jih do danes „debili“.

Kmetje, delavci, bodite čuječi sedaj, ter se ne pustite zapeljati od ljudi, ki vam govore puhle besede. Vi imate jasno načrtano pot v svoji K. D. Z., po tej poti hodite vedno naprej da dosežete svoj cilj! Pojdite vsi na delo, v vsaki vasi pazite, da boste imeli svojega zaupnika, v vsaki občini si izvolite volilni odhor in ga naznanite osrednjemu tajništvu. Če boste šli vsi na delo, tedaj bo 28. novembra dan zmage, ker boste takrat izvojevali tisto staro pravdo, za katero se bojujete že sto in stoletja.

Ne pozabite, da bo ustavotvorna skupščina dala ustavo naši državi. Ustava je temelj, iz katerega bodo izvirali pozneje vsi državni zakoni. Zaradi tega ni vse eno, ali prepustite, da izvršijo to delo meščanske stranke, ali ga izvršite vi. Vedite, da je izvršitev agrarne reforme odvisna tudi od konstituante, videli ste, da so se klerikalci in liberalci že veliko pripravili zaradi nje, ker se je vse stranke boje, edino KDZ hoče, da se ista izvede. Zato je v vašem interesu, da se vsi kakor en moč združite v KDZ in pod njeno zastavo stopite na plan dne 28. novembra za vašo staro pravdo. Vprašajte svojega prijatelja, svojega sorodnika in znanca, v kateri zaboječek namerava spustiti kroglico 28. novembra. Povejte mu, da zapečati svojo usodo, če jo bo spustil v zaboječek meščanskih strank, a da bo lahko z veseljem praznoval dan vstajenja svojega robstva, ako jo je spustil v zaboječek KDZ. Potem bo tudi kmetu in delavcu posijalo solnce svobode, tiste svobode, katere si želi naše ljudstvo že toliko in toliko sto let. Povejte mu, da si s tem pridobi zopet tiste pravice, katerih so bili oropani njegovi pradedje in z njimi tudi mi.

Zato pojdite vsi na delo, za svoje pravice! Če se bo vsak posameznik za-

vedal tega važnega dejanja, tedaj ne bo izostal uspeh!

Iz Kmetско delavske zveze.

Tajniki organizacij Kmetско - delavske zveze v mariborskem okrožju naj takoj naznanijo odbore svojih organizacij in natančen naslov na Okrožno tajništvo Kmetско - delavske zveze v Mariboru, Ruška cesta 7 — poštni predal 22.

Dopisi.

Libovje.

V nedeljo, dne 26. t. m., se je vršil obilno obiskan shod in se je obenem ustanovila podružnica Kmečko delavske zveze. V odbor so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Korošec Jak., predsednik; Zupanc Ivan, tajnik; Rom Ivan, blaginik; Bezenšek Ant. in Ohlak Fr., preglednika; Rezek Fr. in Koren Štefan, odbornika. Bilo je veliko navdušenje za disciplinirano delo v organizaciji K. D. Z. Poročala sta ss. Uršič in Čebular iz Celja.

Volnik in Liubečna.

V Vojniku in na Liubečni pri Celju sta se vršila v nedeljo, dne 3. oktobra dobro obiskana kmetška shoda. Na obeh so zborovalci pozorno sledili govornikom, posebno še, ko se jim je brez vsakih oledšavanj razložil sedanji položaj z ozirom na kmetško vprašanje. Navzoče člane Samostojne kmetške stranke je pozval sodrug Martinčič kot glavni govornik, naj odgovarjajo, oziroma naj povedo če ni mogoče razloženi kritični položaji, kakor je bil prednašan, resnici odgovarjajoč. Zborovalci so uvideli da je in ostane le edina pot, da se organizira kmetško ljudstvo v K. D. Z. in ne v raznih od klerikalne in advokatske stranke ustanovljenih kmetških zvezah, ki le love nevedne ljudi in vzdržujejo korupcijo. Vse predpriprave so v teku, da se ustanove v najkrajšem času podružnice K. D. Z. V organizaciji je moč!

Iz Selc.

Že zopet Šusteršičevi časi in strah pred obračunom pri volitvah! G. župnik so zopet začeli strašiti na prižnici. »Ljudski Glas« že dobro pozna tega gospoda. Gotove ljudi sovraži ta gospod v dno duše. Ali bo dobil pač odvezo, če pove v spovednici, da bi rad utopil nekaj ljudi v žlici vode? Če je vera prava, je ne sme dobiti. On trdi sedaj nekaj nedelj, da ne bo dal odveze tistim, ki čitajo Ljudski Glas in soloh napredne časopise. Sklenilo se je baše tako na duhovski konferenci. Morda se g. Kopic spominja, da so sklenali take reči duhovniki tudi pred vojno, ko se je šlo za Šusteršiča. Tudi takrat so prišli s takimi bavbavi na prižnicah. In kdo je bil dr. Šusteršič, ve vsakdo. On je izginil, njegovim prijateljem pa se ni skrivil niti las na glavi. Takrat bi imel vsakdo smrten greh, kdor bi ga ne volil. Danes po šestih letih vojne pa smo zopet tam kjer smo bili. Med vojno so se gospodje vzdržali takega huiskanja, češ, moramo biti tihi, pa tudi volitev ni nobenih: veseli bodimo, da smo lepo doma na gor-kem. Danes, ko se bližajo volitve, pa zopet hitro v stari tir! Med vojno ni bil »Naprej« nič obsovažen, zdaj pa že odveze ne dobiš več, ako si ga čital! Somišljeniki, naprej! »Ljudski Glas« naj se razširja od hiše do hiše. Sedaj šele na delo, ko so se pokazali črni gospodje v pravi luči. Vsakdo ve, da so gospodje ležali med vojno na pernících, močje trpine pa v blatu po strelskih jarkih. Močje so trpeli silno pomani-

kanje brez kruha, brez vode, brez obleke. Župniki pa so sedeli lepo doma na gor-kem in niso priznawali niti nedolžnim otročičem, da bi ne vzeli bire. Pokažite prostim, samo enega gospoda, ki bi rekel: »Siro-maki, kmetje, dovolj trpite, ko se valiate po strelskih jarkih. — jaz Vam prizanesem in ne vzamem bire. Nas duhovnike itak varujejo, da ne gremo v strelske jark-e.« Zato pa čisto dostojno in tiho obračunajte z temi gospodi pri volitvah! Goto-vo bodo hoteli klerikalci duhovnike po-stavljati za kandidate! Vi, somišljeniki, pa postavite bivše trpine vojaške, oni naj odlo-čiše sedaj in gospodarijo pri občini in drugod. Tem gre sedaj prva beseda! Če volite zopet klerikalce, verjemite, da se vrnejo Šusteršičevi časi.

Brezno. Prosim, Vas, razglasite, ka-ko posestnik J. v Breznu slabo ravna z delavci. Hrana je slaba. Skoro nič ni začinjena. Za vsakega delavca je določil 1 dkg masti na dan. Žganci so tako suhi ko pepel. Njegova nemška gospa nas sili jesti lansko kislo zelje. »Muss sein« je djala. Naj ga je sama. Za večerjo nam dajo par fižolov in slabo začinjeno ko-ruzno juho. On pa živi kot baron, kar gori v salonu si pusti streči. Svoje obilne mariborske nemške prijatelje bogato go-sti. Pri nas delavcih pa stiska. Dela se Slovenca, da se prikupuje pri prvaki-h, pa je tako malo Slovenec kot njegova žena in njegovi prijatelji.

Naši volilci — pozor!

Volitve v konstituanto se bližajo z na-glimi koraki. Ljudje, ki podpisujejo v Beo-gradu proračune pod katerimi boste izkr-vavali, ljudje, ki se glede agrarne reforme vežejo z zastopniki veleposestnikov, go-tovo niso vaši prijatelji. Sedaj prihajajo ti ljudje med vas in vam z lažljivimi bese-dami pripovedujejo, koliko so napravili za vas. Krivdo odvrčajo seveda na na-sprotne stranke. Vi jih sodite le po njiho-vih delih!

Ti ljudje vas bodo skušali na vse na-čine begati. Ker so imeli doslej mnogo vpliva bodo ta vpliv hoteli porahiti v to, da vas premotijo že v pripravih za volit-ve. Zato pazite in obračajte zlasti skrb na volilne imenike.

Prve dni oktobra bodo volilni imeniki v občinskih pisarnah na vpogled volilcem. Vsakdo ima pravico se prebricati o tem, ali je vpisan ali ni. Pomnite, da so te vo-lilne imenike večinoma sestavljali Vaši na-sprotniki. Računajte s tem, da so Vas mor-da nalašč in namenoma izpustili. Zato je Vaša dolžnost, da se pravočasno prepri-čate, kako so delali klerikalni in liberalni županji ter občinski gerenti! Kdor ni vol-san, naj takoj zahteva vpis ter se preskrbi s potrebnimi listinami (krstni list, domo-vinski list itd.).

Pazite na vse objave v »Napreku« glede reklamacijskega postopanja. Naš list bo po možnosti o važnih styareh poročal.

Po svetu.

Italija.

Italijanski denar stalno pada, nasprot-no pa raste italijanska pohlepnost in grabežljivost. Opogajanih med Jugoslavijo in Italijo se je razdrlo že nešteto praznih besed. Poročila ne povedo nič določnega, ker pač vsakdo poroča, kakor je niemu v prid. Sedaj menijo, da se bodo razgovori vršili v Benetkah in sicer se bosta poga-jala italijanski minister za zunanje posle Sforza in naš minister zunanjih del dr. Trumbić sama. — Italijanska socialistična stranka se je na svojem zborovanju od-ločno zavzela za Jugoslovane na zasede-

nem ozemlju. Zahtevalo pokrajinsko in občinsko avtonomijo in priznavalo Slovenom pravico do obstanka na lastnem ozemlju.

Francija

se nadalje vrti v stvari, kjer bi bilo bolje, da bi se ne, to je zlasti v rusko-poljski spor. Pri tem trdi, da je svetovni mir odvisen le od sodelovanja Francije z Anglijo. Mi dobro vemo, kaj pomeni tako »sodelovanje«.

Trgovska dogajanja, ki so se pletla med

Anglijo in Rusijo.

in ki so se že prekinila, so se zopet obnovila. Anglija gleda v Rusijo, kakor Izraelci v obliubljeno deželo.

Zedinjene države

stoje pred volitvami. Dne 2. novembra bodo tam volili novega predsednika. Wilson, ki so ga mali narodi častili kakor svetnika, poide, ker se je zameril na vse strani.

Češkoslovaška.

Predsednik Masaryk je odredil, da se sestane narodna skupščina dne 26. oktobra. Obenem je ukazal, da se dne 12. okt. demobilizira češkoslovaška vojska. — Tu so začele stavkati nemške šole.

Nizozemska.

Ta država hoče igrati ulogo usmiljenega Samaritana in vlivati olje v rane evropskih držav. Ponudila je posojila Jugoslaviji, Češkoslovaški, Poljski, baltskim državam in celo Armeniji.

Poljska

bo imela, kakor se kaže, kmalu mlr s svojimi sosedi. Sedaj je že podpisana mirovna pogodba z Litvo.

Nemčija

se je prikopala do 67 milijard primanjkljaja v državni blagajni.

■ Iz naše države. ■

Koroška je glasovala. Izid plebiscita še ni znan.

V parlamentu, ki se sestane dne 12. t. m. se bo vlada trudila, da prodre s svojih predlogom v ukaznem zakonu, to je v zakonu, po katerem bo imela pravico gotove naredbe ugotavljati brez parlamenta. Upajmo, da bo ta čas kratek in da bo kmalu izpregovorilo ljudstvo po svojih zakonito izvoljenih poslancih.

V Beograd so dospeli načrti novih poštних znamk, ki jih izdelujejo v Ameriki. Pri nas naročamo vse iz tujine, ker imamo dovolj denarja in — zdravo valuto!

Te dni bo zborovala v Beogradu posebna komisija za razdelitev rečnega brodovja bivše Avstro - Ogrske.

Srbska radikalna in slovenska klerikalna stranka sta že razglasili svoja volilna programa. Trdita, da morata sodelovati roko v roki, da jim ne izviže ljudstvo moči iz rok. Tudi demokratske stranke se gibljejo in napovedujejo skupno nastopanje vseh takozvanih demokratskih življenj, med njimi je tudi Samostojna kmetijska stranka. Pravi kmet ne bo volil gospode!

Strahovita eksplozija je bila v smodnišnici v Kamniku.

Poštne znamke s kronsko vrednostjo še veljajo. Odredba, da izgubijo svojo veljavo z dnem 30. septembrom, je preklicana.

Griža je splošno precej ponehala.

Skrajšanje vojaške službe. Komanda dravske divizijske oblasti javlja: Nastavljeni predlog in prošnja tukajšnje komande, da se onim obveznikom letnika 1899 iz ozemlja dravske divizijske oblasti, ki so bili z ozirom na vladajoče razmere predčasno vpoklicani v aktivno vojaško službovanje na dan 8. januarja 1919 in so

bili s 7. julijem odpuščeni od vojakov, ta z izpolnjenjem 21. leta njihove starosti odslužena vojaška doba izjemoma šteje na kadarski rok je minister vojne in mornarice s Pov. F. D. Br. 9340 od 1. septembra 1920 izvolil izdati sledečo naredbo: Radi izjemnih razmer, katere so vladale na ozemlju dravske divizijske oblasti, vsled česar je poveljnik dravske divizijske oblasti bil prisiljen uporabiti tudi mladeniče, rojene leta 1899., na kor. fronti kot aktivne borce, potrjujem gorenji predlog, da se tudi mladeničem, rojenim l. 1899. na ozemlju dravske divizijske oblasti prizna na račun službovanja čas, ki so ga prebili v naši vojski prošlega leta s tem, da imajo doslužiti ostanek časa do odrejenega jim roka.

Kmetijski nemiri na Hrvatskem so imeli mnogo resnejši značaj, kakor se je zvedelo v javnosti. Zaradi nemirov je interpeliral hrvatski poslanec Bukšek v narodnem predstavništvu ter vprašal vlado: 1. Ali je vlada obvestila kmetstvo o tem, v kak namen se popisuje in žigosava živina? 2. Ali je vlada zasledovala razburjenje med ljudstvom? 3. Kaj je vlada storila, da se zastareli srbski zakon prilagodi modernim krajevnim razmeram? 4. Zakaj je vlada dopustila divjanje orožništva, ki je ubijalo kmete? — Ministrski predsednik je na vprašanja takoj odgovarjal in rekel med drugim, da nemirov ni izzvalo zgolj žigosanje, temveč da so vzroki nemirov politični, ker so nepošteni agitatorji ljudstvo zapeljali. O ministrovem odgovoru se je razvila daljša debata in bati se je iznova ministrske krize. — Uradno je dognano, da je bilo pri zadnjih nemirih na Hrvatskem ubitih 24 oseb, in sicer 14 kmetov, 3 uradniki, 1 častnik, 2 orožnika, 2 vojaka in 2 financarja. Ranjenih je bilo okrog 100 oseb.

Blejske ponarejalce bankovcev so prijeli. V selu Vugrovcu pri Zagrebu so odkrili, kakor smo že poročali, tiskarno za ponarejanje bankovcev. Osebe, ki so jih aretirali, so iste, ki so na Bledu ponarjale bankovce.

Na kmetijski šoli v Št. Juriju pri Celju se je pojavil legar, vsled česar so odpovedani šesttedenski poučni tečajji za učiteljce.

Gospodarske vesti.

Tovarni vžigalci v Jugoslaviji imamo pet, ki morejo kriti vse potrebe. V mejah Srbije ni nobene take tovarne, dočim imamo na Slovenskem eno tako tovarno, in sicer v Rušah pri Mariboru. Najstarejša tovarna za vžigalce je v Osijeku v Slavoniji.

Novo zdravilo proti goveji kugi je iznašel profesor vseučilišča v Bruslju dr. Bordet. To zdravilo poizkuša imenovani profesor že več let. S tem zdravilom se je posrečilo v južni Afriki rešiti 60 odstotkov bolne goveje živine.

Na Francoskem ni dela za naše ljudi. Naši konzuli na Francoskem javljajo, da se čelo na Francoskem težko dobi in tako ostanejo naši ljudje, ki prihajajo tje kaj dela iskat, brez zaslužka ter zaidejo v veliko bedo. Zato ne na Francosko!

Varstvo malih kmetij. Srbski zakon, določujoč, da se posestva, ki ne presegajo 5 ha, ne smejo prodati na prisilni dražbi, kakor tudi ne potrebna živina, se bo uveljavil tudi za slovenski del države. Na ta način bo mali kmet sicer popolnoma varen pred oderuhi, vendar pa pomeni zakon nekako varuštvo nad kmetom.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tajništvo JSDS v Celju sporočamo, da poslane novice nismo priobčili, ker je prišla za list prepozno. Z razpošiljanjem začnemo v sredo, ko se že shod vrši. — Uredništvo.

Naročajte in širite „LJUDSKI GLAS“!

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utrujajo telo masaže s Fellerjevim prvim Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako perabljaate moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 12—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesu K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živini K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 12—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

COSULICH-LINE

= TRST-AMERIKA =

New - Jork — Buenos — Ayres — Rio di Janeiro-Santos Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listkov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Redni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontirajo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

N A P R E J
delavski dnevnik
Zatorej sezite po njem! Oklenite se ga! Naj se naroči po več somišljenikov na en Naprej! Le „Naprej“ spada v naše družine!
Proč z meščanskimi listi!
Mesečno stane 20 kron.
Naroča se pri upravi „Naprej“ Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.